

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

NVE

Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

8. september 2014

Høringsuttalelse til Sandneselva kraftverk i Kvænangen kommune

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at NVE har mottatt søknad av Fjellkraft (nå oppkjøpt av Clemens kraft AS) om å bygge Sandneselva kraftverk i Kvænangen kommune. FNF Troms ønsker herved å komme med innspill i saken.

Generelle merknader

FNF Troms ønsker først å påpeke det store presset på vannressursene i fylket. Per i dag ligger over 60 søknader i Troms inne hos NVE. Av tidligere vannkraftsaker i fylket er 86 gitt konsesjon, kun 17 er avslått. FNF Troms registrer det store antallet utbyggingssaker med bekymring da vi ser at viktige natur- og friluftsverdier ofte blir skadelidende. Dagens situasjon er i stor grad preget av en planløs småkraftutbygging hvor landskap, biologisk mangfold, naturkvaliteter, folkehelse og opplevelseskvaliteter forringes. Tempoet er også av en karakter som utfordrer reelle og gode medvirkningsprosesser, samt går ut over kunnskapsgrunnlaget. Vi ønsker likevel å trekke fram det positive i at NVE i større grad begynner å behandle flere småkraftsaker samlet, samt at verdiene til landskap og friluftsliv er trukket fram som hovedargumentasjon i avslag i fylket, for eksempel i Nordreisa i april i fjor. Vi håper at nettopp landskap, natur og friluftsliv tillegges ytterligere vekt i tiden framover.

SANDNESELVA

Landskap

Landskapet rundt og over Kvænangsfjellet er velkjent og av høy verdi. I de ytre delene stiger de karakteristiske Kvænangstidene og i de indre delene er formene mer avrundet. Søker mener at konsekvensene for landskap er liten til middels. Til tross for at elva ligger noe skjult har den stryk og småfusser, som er synlig fra flere perspektiver. Redusert vannføring vil ha negativ påvirkning, men særlig også rørgate, samt høyspentledning på ryggen vest for elva. Fra sjøsiden vil inngrepene betydelige. FNF Troms mener de negative konsekvensene for landskap er større enn hva søker framlegger.

Friluftsliv

Søker skriver at prosjektets influensområde har liten verdi for friluftsliv, samt at konsekvensene av eventuell utbygging blir ubetydelig til liten. FNF Troms ønsker å nyansere denne påstanden ved å vise til et omfattende verdikartleggingsprosjekt. Over en periode på to år har Troms fylkeskommune gjennomført et prosjekt med kartlegging og verdivurdering av friluftsområdene i fylket. Fylkeskommunen har koordinert arbeidet, mens det er regionale/lokale prosjektgrupper med

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftsansjoner i Troms som til sammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

bred medvirkning (kommunen, interesseorganisasjoner m.m.) som har gjennomført verdikarleggingen etter faglige metoder. Resultatet viser at influensområdet og Sandneselva ligger innenfor verdidiområde A, Kvænangsfjellet og indre Kvæningen, som er svært viktig for friluftsliv. Her er bruken både lokalt, regionalt og nasjonalt viktig.

FNF Troms er klar over at verdivurderingen tar for seg relativt store områder og at ikke alle områder innenfor er like mye brukt. Selve Sandneselva er ikke like mye i bruk som for eksempel Sandnesvatnet. Områdene og opplevelsene henger likevel sammen og FNF Troms synes det blir en klar undervurdering av konsekvensene for friluftslivet å beskrive dem som ubetydelige. Området rundt Sandnesvatnet er tilgjengelig og populært. Turer på høyde 151, øst for elva, gir god utsikt og opplevelse av elva. Videre går det sti fra Trollvatnet, forbi Kvilarsteinen, ned til Sandneset og videre utover langs fjorden. Fra Storsvingen, vest for Sandneselva, har også Nordreisa kommune «10 på topp tur» opp til Naiggacohkka, 771 m.o.h. Landskapsvernområdet Skorpan-Nøklan er verdivurdert som viktig friluftsområde (B), og friluftslivet på fjorden skal heller ikke undervurderes. Planlagte inngrep, særlig rørtrase, vil være godt synlig og forringe naturopplevelsen i området.

INON

Ifølge Miljødirektoratet forsvinner det aller mest inngrepsfri natur i Nord-Norge, noe som gir oss et særlig ansvar for å ta godt vare på de gjenværende områdene. Ivaretagelse av INON er også en del av den nasjonale miljøpolitikken. Mye av Kvænangens fortrinn ligger nettopp i den storslåtte og urørte naturen.

Ifølge veilederen for småkraftverk er det viktig å ivareta inngrepsfrie områder fra fjord til fjell. Dette prosjektet har relativt lite tap av INON, selv om 0,5 km² må sies å være negativt. Den reelle opplevelsen av urørthet vil derimot bli langt større ved en eventuell utbygging, og landskapsinngrepet vil bli særlig synlig fra fjordsiden. Det er også viktig å se på tap av INON i relasjon med hvor mye som er gått tapt tidligere. I den relativt nye INON-rapporten fra Miljødirektoratet kan vi lese at i 5-årsperioden 2008-2012 er Kvæningen det fylket i Troms med størst tap av villmarkspregede områder, 8,33 km². Dette bør tas i betraktning.

Fisk

I nedre del av Sandneselva går det sjørret opp til en foss som fungerer som et vandringshinder. Det går også opp noe laks. En utbygging og redusert vannføring vil føre til negative konsekvenser for fisken i nedre deler.

Samlet belastning

Slik det står skrevet i søknaden har Kvæningen allerede mye utbygd kraft i sin kommune, samt i nabokommunen Nordreisa. Det er betydelig utbygd storkraft i Kvæningen, og på østsiden av Kvænangsfjellet er allerede Valanelv kraftverk konsesjonsgitt. Den samlede belastningen må vurderes nøye etter § 10 i naturmangfoldloven om økosystemtilnærming og vurdering av samlet belastning ved inngrep i norsk natur.

Samfunnsmessige virkninger

FNF Troms bemerker seg den meget høye utbygningsprisen på 7,5 NOK/kWh. Spørsmålet er om det er samfunnsøkonomisk lønnsomt og forsvarlig å gå i gang med et prosjekt med et slikt utgangspunkt. De forventede inntekter til grunneiere og kommune ser ut til å være meget usikkert, og en unødvendig sjanse å ta hva gjelder at prosjektet gir relativt lite kraftutbytte og at inngrepene medfører en rekke negative konsekvenser. NVE bør vektlegge prosjektets høye utbygningspris. Søker skriver at tiltaket forventes å gi små positive konsekvenser for samfunnsmessige virkninger.

Etter hva FNF Troms kan se er dette basert på stor usikkerhet. Samtidig har tiltaket middels negative konsekvenser på mange allmenne interesser.

Konklusjon

En utbygging av Sandneselva vil føre til negative konsekvenser for friluftsliv, landskap og fisk. Etter FNF Troms forståelse av området er de negative konsekvensene ved en eventuell utbygging fra søkers side underdrevet. Utbyggingskostnadene til prosjektet er meget høye og FNF Troms tviler på at det vil være samfunnsmessig lønnsomt å gjennomføre prosjektet. Derimot vil de allmenne interesser forringes ved eventuelle inngrep.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune
Kvæningen kommune